

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: piątek, 08, sierpień 2025 08:20

Joanna Gryboś-Chechelska

Odslony: 531

Centrum Analiz i Badań Unii Metropolii Polskich opublikowało najnowszy raport pt. „Zmiany lokalnych liderów”, który został przygotowany na podstawie analizy wyników wyborów samorządowych z lat 2006–2024. Dokument wyraźnie wskazuje, że to lokalne wspólnoty odgrywają kluczową rolę w demokratycznym procesie na poziomie samorządowym – to one decydują, czy utrzymać zaufanie wobec dotychczasowych władz, czy też dokonać zmiany. Autorzy raportu stawiają pytanie: czy naprawdę chcemy pozbawiać mieszkańców tego prawa?

Wójt, burmistrz czy prezydent miasta to nie tylko urzędnik – to lider lokalnej wspólnoty, który każdego dnia staje przed wyzwaniem – od infrastruktury po strategię rozwojową, od planowania budżetu po relacje społeczne. Nic więc dziwnego, że mieszkańcy przywiązują się do swoich liderów. Jeśli chcą im zaufać po raz kolejny – mają do tego prawo. A może jednak... nie mają?

W 2029 roku ponad 1,5 tysiąca samorządów będzie zmuszonych do wymiany swoich włodarzy – pytanie, czy rzeczywiście tego chcemy. Od 2018 roku obowiązuje przepis ograniczający liczbę kadencji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast do dwóch. Już teraz wiadomo, że w 2029 roku 61% gmin w Polsce będzie musiało zmienić swoich liderów – niezależnie od tego, czy mieszkańcy wciąż darzyliby ich zaufaniem.

Mit „samorządowego betonu”

Zwolennicy limitu kadencji twierdzą, że samorzady potrzebują „świeżej krwi” – ich zdaniem ograniczenie kadencyjności ma przeciwdziałać powstawaniu korupcyjnych układów czy nieformalnych grup interesów, które niekoniecznie sprzyjają rozwojowi lokalnemu. Jednak dane zawarte w raporcie Unii Metropolii Polskich pokazują, że mit o „zabetonowaniu” władzy jest nieprawdziwy. W ciągu ostatnich 18 lat w 87% gmin doszło do zmiany włodarza, a w samym 2024 roku aż 39% gmin wybrało nowych liderów – to najwyższy wynik w analizowanym okresie.

Największą stabilność notuje się w gminach wiejskich – tam w 15% przypadków ten sam wójt sprawuje urząd od 2006 roku. Natomiast w miastach i gminach miejsko-wiejskich rotacja jest znacznie większa – średnio co trzecia gmina wybiera nowego włodarza w każdych kolejnych wyborach. To pokazuje, że mieszkańcy potrafią samodzielnie ocenić, kiedy pora na zmianę.

Czy przymusowa zmiana władzy to dobry kierunek?

Tymczasem, jeśli obecny trend się utrzyma, po wyborach w 2029 roku czeka nas prawdziwa kadrowa rewolucja. Wielu obecnych włodarzy, cieszących się nadal wysokim poparciem społecznym, nie będzie mogło ubiegać się o reelekcję.

– To nie tylko kwestia personalna – komentuje Tomasz Fijołek, dyrektor ds. legislacyjnych w Unii Metropolii Polskich. – To pytanie o stabilność rozwoju lokalnych wspólnot. Czy w obliczu kryzysów, wyzwań gospodarczych i dużych projektów inwestycyjnych stać nas na taki duży wstrząs kadrowy?

Demokracja lokalna to zaufanie – i odpowiedzialność

W okresie 2006–2024 odbyły się 284 referenda odwoławcze, z czego 41 zakończyło się skutecznym odwołaniem włodarza. Można by więc zamiast wprowadzać sztywne limity, rozważyć wzmocnienie mechanizmów kontrolnych, co wymaga jednak oddzielnej debaty. Bezpośrednie wybory dają lokalnym włodarzom najsilniejszy możliwy mandat w polskim systemie politycznym. Wójt, burmistrz czy prezydent miasta odpowiada przed mieszkańcami – to oni mogą go ponownie wybrać lub odwołać w referendum.

Raport UMP "Zmiany lokalnych liderów": mieszkańcy potrafią decydować sami

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: piątek, 08, sierpień 2025 08:20

Joanna Gryboś-Chechelska

Odsłony: 531

Strona samorządowa, publikując swoje stanowisko w sprawie dwukadencyjności, podkreśla, że takie rozwiązanie stoi w sprzeczności z demokratycznym prawem obywateli do wyboru swoich władz lokalnych.

Czy więc naprawę potrzebne jest kolejne ograniczenie, które odbiera wyborcom prawo do decydowania, komu powierzyć kierowanie gminą?

Pełny raport, wraz ze stanowiskiem strony samorządowej oraz interaktywną mapą pokazującą zmiany władarzy w poszczególnych gminach w latach 2006–2024, dostępny jest na stronie: metropolie.pl

Źródło: IP